

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoV/13/2023
Identifikačné číslo spisu: 9519100005
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:9519100005.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera, JUDr. Dany Wänkeovej, JUDr. Patrika Příbelského, PhD. a JUDr. Martiny Zeleňakovej v trestnej veci obvinenej JUDr. Z. A. pre prečin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí s následným verejným vyhlásením rozhodnutia 24. januára 2024 v Bratislave, o dovolaní obvinenej JUDr. Z. A. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2020, sp. zn. 3 To 7/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovuje, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2020, sp. zn. 3 To 7/2019, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku a § 336 ods. 1 Trestného zákona v neprospech obvinenej JUDr. Z. A..

I. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2020, sp. zn. 3 To 7/2019, rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 30. apríla 2019, sp. zn. BB-3T/1/2019, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

II. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd rozsudkom z 30. apríla 2019, sp. zn. BB-3T/1/2019, uznal obvinenú JUDr. Z. A. za vinnú z prečinu nepriamej korupcie podľa § 366 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, že

od presne nezistenej doby v mesiaci október 2016 do 20. júla 2017, v priestoroch svojej advokátskej kancelárie, v U. na ulici V. č. XX a tiež pred budovou Okresného riaditeľstva Policajného zboru v U. na

H. námestí, opakovane, najmenej v šiestich prípadoch požadovala od svojej klientky Z. U., ktorú ako obhajkyňa zastupovala v trestnom konaní vedenom na Odbore kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Lučenci pod ČVS: ORP-656/2-VYS-LC-2015 inak nechcené vzdanie sa pozemku vo vlastníctve Z. U. formou odpredania, v tom čase presne nekonkretizovanej cudzej osobe, za čo Z. U. prisľúbila, že svojím vplyvom zabezpečí vybavenie u príslušného orgánu činného v trestnom konaní zastavenie jej trestného stíhania v uvedenom trestnom konaní a za týmto účelom dňa 20. júla 2017, v čase o 15.15 hod., v priestoroch svojej advokátskej kancelárie v U. na ulici V. č. XX dala Z. U. podpísať štyri vyhotovenia kúpnej zmluvy, medzi predávajúcim Z. U. a kupujúcim Z., s.r.o. so sídlom U., A. č. XXXX/XX, v zastúpení Mgr. B. V., ktorej predmetom bol odpredaj nehnuteľností nachádzajúcich sa na Liste vlastníctva č. XXXXX, obec a katastrálne územie U., parcela registra „Y“, parcelné číslo XXXX/XX o výmere 10 576 m², druh pozemku orná pôda a parcela registra „Y“, parcelné číslo XXXX/X1 o výmere 1 924 m², druh pozemku orná pôda, túto kúpnu zmluvu od Z. U. po podpísaní a notárskom overení podpisov následne prevzala s tým, že kupujúcemu a na Katastrálny úrad túto kúpnu zmluvu poskytne až po vydaní a následnom nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o zastavení trestného stíhania Z. U.

Za to jej podľa § 336 ods. 1, § 36 písm. j), § 37 písm. e) a § 38 ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere jedeného roka, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienčne odložil za súčasného uloženia skúšobnej doby podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona v trvaní dvoch rokov. Obvinenej okrem toho podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona uložil aj peňažný trest vo výške 3 000 eur a pre prípad, že by výkon tohto peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, jej podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere troch mesiacov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 20. mája 2020, sp. zn. 3 To 7/2019, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolania prokurátora a obvinenej proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 30. apríla 2019, sp. zn. BB-3T/1/2019.

Najvyšší súd uznesením z 24. januára 2023, sp. zn. 1 TdoV 13/2021, podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvinenej proti uzneseniu najvyššieho súdu z 20. mája 2020, sp. zn. 3 To 7/2019.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 10. augusta 2023, sp. zn. IV. ÚS 397/2023, prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť obvinenej pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu z 24. januára 2023, sp. zn. 1 TdoV 13/2021, v časti týkajúcej sa právneho posúdenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a vo zvyšnej časti jej ústavnú sťažnosť odmietol.

Ústavný súd nálezom z 24. októbra 2023, sp. zn. IV. ÚS 397/2023, rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 24. januára 2023, sp. zn. 1 TdoV 13/2021, bolo porušené základné právo obvinenej na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd zrušil toto uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení tohto nálezu ústavný súd v podstate uviedol, že dovolací súd mal argumentáciu obvinenej, že pokiaľ prokurátor zastavil trestné stíhanie zákonným spôsobom a obvinená ako obhajkyňa v prospech svojej klientky - obvinenej v trestnom konaní pôsobila tak, aby k zastaveniu trestného stíhania došlo, keďže obvinená Z. U. trvala na svojej nevine, tak potom obvinená (advokátka) nevybočila z legálneho účelu svojej práce a nesmerovala ani k zneužitiu právomoci orgánu činného v trestnom konaní vedenom voči Z. U. (vyjadrenú v bodoch 66. až 67., 96. a 98. dovolania a zhrnutú citovaným spôsobom v druhom odseku na strane 9 uznesenia najvyššieho súdu z 24. januára 2023, sp. zn. 1 TdoV 13/2021) vyhodnotiť ako námietku formálno-právne zodpovedajúcu dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1

písm. i) Trestného poriadku a v rámci toho sa zaoberať otázkou, či samotná formulácia skutku obsiahnutá vo výrokovvej časti rozsudku súdu prvého stupňa aj s ohľadom na závery vyplývajúce z druhej právnej vety rozhodnutia uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 49/2017 umožňuje vyvodiť jednoznačný záver o naplnení skutkovej podstaty prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona.

Najvyšší súd ako súd dovolací podľa § 362b a nasl. Trestného poriadku, viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd, opätovne posúdil dovolanie obvinenej a dospel k záveru o zjavnom preukázaní dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Trestného činu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku sa dopustil ten, kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijal, žiadal alebo dal si sľúbiť úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby uvedenej v § 328, 329 alebo 330, alebo za to, že tak už urobil (po nevyhnutnej úprave).

Podľa druhej právnej vety rozhodnutia uverejneného v Zbierke pod č. 49/2017 formuláciu „svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby“, uvedenú v § 336 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona, je potrebné vyložiť tak, že ide o uplatňovanie vplyvu páchatel'a, zásadne smerujúce k zneužívaniu právomoci osoby, ktorá je predmetom pôsobenia. Nejde teda o pôsobenie síce neformálne (nezodpovedajúce výslovnému popisu v norme upravujúcej postup v príslušnom konaní), avšak nevybočujúce z podstatného smerovania k legálnemu účelu právomoci osoby uvedenej v ustanoveniach §§ 328 až 330, resp. §§ 332 až 334 Trestného zákona...

Uvedená časť právnej vety vysvetľuje, že uplatňovanie vplyvu páchatel'a pasívnej nepriamej korupcie musí smerovať k zneužívaniu právomoci osoby, na ktorú má páchatel' pôsobiť (už pôsobil), t. j. v protihodnote za úplatok má vyvolať (vyvolal) protiprávne konanie osoby disponujúcej určitou právomocou.

Konfrontujúc relevantné skutkové zistenia, podľa ktorých obvinená ako obhajkyňa Z. U. ...prisľúbila, že svojím vplyvom zabezpečí vybavenie u príslušného orgánu činného v trestnom konaní zastavenie jej trestného stíhania..., s § 336 ods. 1 Trestného zákona vrátane výkladu tohto ustanovenia, popis inkriminovaného skutku nie je dostatočný pre nespornú konštatáciu sľúbenia pôsobenia obvinenej na prokurátora (s právomocou zastaviť trestné stíhanie) mimo legálneho rámca poskytovania formálnej obhajoby. Na základe takto formulovaného skutkového stavu teda prichádza do úvahy aj opačný záver, že obvinená svojej klientke prisľúbila len to, čo sa nazdávala, že ako obhajkyňa vie dosiahnuť zákonnými prostriedkami (hoci žiadosť o „prilepšenie“ k oficiálne účtovanej odmene za to je neprípustná a u advokáta postihnutelná disciplinárne; bod 20. nálezu). Pritom platí, že v pochybnostiach, resp. pri dvoch alebo viacerých možných interpretáciách skutkového deja, ktorým je dovolací súd striktné viazaný [veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], je nutné vychádzať z tej alternatívy, ktorá je pre obvinenú najpriaznivejšia (in dubio pro reo), a tou je v posudzovanom prípade nemožnosť kvalifikovať skutok ako prečin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona.

Z uvedeného vyplýva, že ide o pochybenie, ktoré zásadne ovplyvňuje právne postavenie obvinenej, čím je v zmysle § 371 ods. 5 Trestného poriadku splnená aj materiálna podmienka pre vyslovenie naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Špecializovaný trestný súd bude v ďalšom konaní povinný postupovať v intenciách § 391 Trestného poriadku, čo znamená, že pri opätovnom právnom posudzovaní skutku bude viazaný nielen právnym názorom vysloveným v tomto rozhodnutí, ale aj zákazom zmeny k horšiemu (reformatio in peius), ku ktorého aplikácii sa podrobne vyjadril už ústavný súd tým spôsobom, že v prípade úspechu obvinenej

nemôže dôjsť v novom konaní (po zrušení napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom) k žiadnej zmene pôvodného rozhodnutia (tu kontextuálne aj odsudzujúceho rozsudku), a to či už by malo ísť o zmenu skutkovú alebo zmenu právnú (mimo rámca zohľadňujúceho právny názor vyjadrený v kasačnom rozhodnutí), posúdiac každú z nich samostatne, ktorá by bola v neprospech obvineného. Inými slovami, aktuálne pre dotknutú kategóriu prípadov, ak bolo pri prieskume rozhodnutia s výsledkom jeho zrušenia zistené, že skutok popísaný v pôvodnom výroku nie je kvalifikačne trestným činom (prísnejšie trestným činom), účinky ustanovení reprezentujúcich tzv. zákaz reformatio in peius v jeho úplnom vyjadrení [§ 322 ods. 3, § 327 ods. 2, § 362c písm. b), § 391 ods. 2 Trestného poriadku] bránia tomu, aby pri rozhodovaní v ďalšom konaní mohla byť skutková veta upravená tak, aby v nej popísaný skutok už mohol byť kvalifikovaný ako trestný čin (prísnejšie trestný čin) - išlo by totiž o skutkovú zmenu k horšiemu oproti pôvodnému rozhodnutiu (druhá a tretia veta bodu 23. nálezu).

Najvyšší súd nad rámec uvádza, že ak súd dôjde k záveru, že skutok nie je trestným činom, ale mohol by byť iným orgánom posúdený ako priestupok, služobné previnenie alebo disciplinárne previnenie, nerozhodne o oslobodení spod obžaloby, ale vec uznesením postúpi tomuto orgánu podľa § 280 ods. 2 Trestného poriadku. O oslobodení spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku však rozhodne, ak by iný orgán už nemohol o dotknutom skutku rozhodovať napríklad v dôsledku uplynutia zákonnej lehoty na jeho prejednanie.

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok